

Gondolatok a „Haderőreform-78” előzményeiről, az osztrák haderő fejlesztésének irányairól

Skrabán László alezredes

Emil Spannocchi páncélos tábornoknak, az osztrák haderő hadművelleti és kiképzési csoportfőnökének: „Ausztria biztonsági politikájának, katonai összetevői” című cikkének a Honvédelem 6/79. számában megjelent rövidített fordítása alapján kívánom véleményemet néhány gondolatban kifejtetni a „Haderőreform-78” tervvel kapcsolatban, és ezzel is segíteni – a legutóbbi időszakban az osztrák politikai és katonai vezetés részéről végrehajtott katonapolitikai, haderőszerkezési és harcászati-hadművelési változások lényegének megismerését, megértését.

A „Haderőreform-78” előzményei vizsgálatakor az osztrák katonai doktrína kialakulásától célszerű kiindulni.

Az 1955 május 15-én megkötött államszerződés biztosította a II. Osztrák Köztársaság függetlenségét, semleges, szuverén állami létét, területei sérthetetlen-ségét és biztonságát. Az államszerződést követő 15–20 év alatt az osztrák vezető körök több politikai részletkérdésben és katonatechnikai területeken igyekeztek a kapitalista, de semleges Ausztria védelmével kapcsolatos kérdéseket kidolgozni, a gyakorlatban megvalósítani. Így került sor 1961-től az un. „Átfogó honvédelem” tervének kidolgozására. Ezt a tervet 1965-ben hagyták jóvá, 1975-ben Alkotmányban is foglalták, majd a „Haderőszerkezés-72” tervvel módosították. A terv 1978 április 5-ig volt érvényben, illetve ekkor emelték törvényerőre a „Haderőreform-78” tervet.

Mi volt a „Haderőszerkezés-72” terv lényege

1. A haderő fő védelmi erejét a területiális csapatok képezték, de ezek mellett kettő, illetve később egy azonnali készenlétű hadosztály és az un. mozgékony területiális (Landwehr)erő egészítette ki. Az azonnali készenlétű erő állományát döntően hivatásos és továbbszolgáló tisztokból és katonákból tervezték létrehozni. A mozgékony területiális csapatok 30⁰/₀₀ béke feltöltöttséggel rendelkeztek, a területileg kötött területiális csapatok kizárólag tartalékosokból álltak.

2. A haderőszerkezés elgondolásának megfelelően alakították ki a szárazföldi csapatok hadművelleti-hadászati, hadművelleti és harcászati vezető szerveit.

A hadművelleti-hadászati vezetést a Nemzetvédelmi Minisztérium mellett az 1. Osztrák Hadseregparancsnokság végezte.

A hadművelleti vezetést a hadtest parancsnokságok, a harcászati vezetést a Tartományi Katonai Parancsnokságok látták el.

3. A „Haderőszervezés-72” reformtervben egészen új hadművelleti és harcászati elveket is kidolgoztak. Ezek közül a legfontosabbak az un. „Védelmi helyzet”-re vonatkoztak, amikor a haderő mindkét részének teljes harcalkészültségbe helyezésével számoltak és az ország területének megvédését az un. „magas belépődíj” elve alapján tervezték megoldani.

A „magas belépődíj” elve alatt azt értették, hogy az osztrák haderő szívós ellenállása következtében a támadó olyan veszteségeket fog szenvedni, hogy esetleg lemond az ország területének elfoglalásáról.

A biztosítási övről, külső és belső védelmi gyűrűkről mint a volt harcászati-hadművelleti elvekről már nem aktuális beszélni, annál is inkább, mivel ezeket az érveket elég jól megismertük az elmúlt 5-7 év alatt.

Összefoglalva a „Haderőszervezés-72” tervet megállapítható, hogy abból több feladatot nem tudtak megvalósítani, ezért 1977-ben elrendelték a terv felülvizsgálatát. A vizsgálat eredményeként megállapították, hogy a terv alapvető módosításra szorul, mert az nem biztosítja a katonai vezetés haderőre és védelmére vonatkozó elgondolásainak megvalósítását.

1978 januártól a nemzetvédelmi miniszter vezetésével egy bizottság kidolgozta a „Haderőreform-78” tervet, melyet az Osztrák Védelmi Tanács 1978 április 5-én jóváhagyott.

A terv fő célkitűzéseit az alábbiakban lehet összefoglalni:

1. A területvédelem általánosan ismert elveinek érvényesítése érdekében a haderő békeállománya összetételének módosítása.

2. A kiképzési rendszer módosítása.

3. Haderő mozgósítási lehetőségének növelése.

4. Központi szervek vezetésének korszerűsítése.

5. Territoriális csapatok mennyiségi növelése mellett a megnövekedett létszámú csapatok anyagi és technikai biztosítása lehetőségeinek fokozása.

Mindezek érdekében:

- átszervezték a Nemzetvédelmi Minisztériumot;

- megkezdték a territoriális csapatok átszervezését.

Az azonnali készenléti csapatok helyzetével, jövőjével a bevezetőben hivatkozott Spannocchi féle cikk részletesen foglalkozik, melyből figyelemre méltó: gyors feltöltésük, 81-86-ra várható alkalmazási lehetőségük, stb.

A milícia rendszerre való teljes áttéréssel a territoriális csapatok szervezésében irányoz elő a terv legnagyobb változást.

A „Haderőreform-78” terv alapján az osztrák haderő alkalmazásának hadászati-hadművelleti elvei az MN elvonuló szárazföldi csapatai várható alkalmazása hadtápbiztosítása szempontjából is igen figyelemre méltóak, ezért e kérdéssel érdemes részletesebben megismernedünk.

A „Haderőreform-78” elgondolás alapelve a területvédelem, ezért kidolgozták a területvédelemnek, mint új harctevékenységi fajtának elveit. Ezek közül legfontosabb az a tétel, miszerint feladják az összefüggő arcvonalakban folytatott halogató védelem koncepcióját, s ehhez kapcsolódva az erőknél és eszközöknél a határvezetekben történő összpontosítása elvét. Ezek helyett áttérnek az ország

teljes területének megvédésére úgy, hogy ehhez a továbbiaknál kevesebb erőt és eszközt használjanak fel. Mit mond ezzel kapcsolatban Emil Spannocchi, idézem: „Ausztia egész területét körzetre osztottuk fel. A statikus körzetet „kulcskörzetek”-nek nevezzük, amelyek ott helyezkednek el, ahol az ellenség hadműveleti irányai, a földrajzi adottságok lehetőséget adnak arra, hogy viszonylag kis erő alkalmazásával elszánt és *bagyamányos* védelemmel az ellenségnek nagy veszteségeket okozzunk. Ahol a földrajzi adottságok ezt nem teszik lehetővé, ott erődöket kell létesíteni. Jelenleg mintegy 700 műszaki zárral és erődlelésitménnyel rendelkezünk erre a célra és ennél több az előkészítés stádiumában van. Ezek a kulcskörzetek lényegében fedik azokat a legfontosabb hadművelési irányokat, melyek hazánkon keresztül vezetnek. A kulcskörzetek előtt és mögött levő harcászati övezetet *területbiztosítási övezetnek* hívjuk, melyekben halogató harctevékenységet folytatunk. stb.” . . .

Az eddig ismert adatok szerint minegy 8 kulcsfontosságú övezetet és 20 területbiztosítási övezetet jelöltek ki.

Ezek a kulcsfontosságú övezetek a támadó számára döntő térségek, melyek az ország központi területei felé vezető, mozgásra alkalmas irányokban találhatóak. Méretük kb. 20x40, vagy 40x60 km.

A kulcsfontosságú övezetekben műszaki zárat, erődítámpontokat, erőd-körleteket is találhatunk, ennél fogva egyes övezetek megtartásának alapját az erődítámpontokkal megerősített ún. *döntő fontosságú körletek* szilárd védelme, a veszélyeztetett irányokban végrehajtott ellenlökések, valamint a meg nem támadott övezetek szervezett biztosítása és ellenőrzése jelenti.

A kulcsfontosságú övezetekben több önálló, döntő fontosságú körlet lehet, egy-egy objektum, útsomópont, völgy-elágazás, vagy más fontos körzet védelmére.

A *területbiztosítási övezetek* nagyobb kiterjedésű, nehezen járható térségek. Rendeltetésük, hogy a bennük levő erők akadályozzák a kulcsfontosságú övezet megközelítését, vagy elfoglalását.

A területbiztosítási övezetek, sőt a kulcsfontosságú övezetek is indokolták, hogy az anyagi-technikai biztosítást ellátó raktárhálózatot jelentős mértékben decentralizálják.

Következtetésként megállapítható, hogy a területvédelem kulcsfontosságú és területbiztosító övezetekre épített rendszerre viszonylag kis erővel is kielégíti a területvédelemmel szemben támasztott követelményeket. Erre utal a Spannocchi féle cikk is. Azonban ez nem lehet tartós, feltétlenül szükségük van külső segítségre.

Ausztia kapitalista társadalmi rendszerénél fogva a nyugat része és semlegessége ellenére tudatosan, vagy anélkül szolgálhatja a NATO érdekeit, ezért számunkra igen fontos, hogy a „Haderőreform-78” koncepcióját megismerjük, másrészt a lehetséges ellentevékenységek hadtápbiztosításának új sajátosságait kismunkáljuk, alkalmazását elsajátítsuk.

Az eddigiekben leírtakkal kapcsolatban célszerűnek tartom megvizsgálni, és egy változatban összefoglalni feladatainkat:

1. Az eddigieknél fokozottabban kell tanulmányoznunk Ausztia területének katonaföldrajzi adottságait, hadszíntér lehetőségeit.

2. A hadművelési-harcászati irányoknak megfelelő kulcsfontosságú övezetekben, területbiztosítási övezetekben és a megerősített körletben levő ipari, hadi-

ipari üzemeket haditechnikai és utánszállítási lehetőségeiket, ellátó bázisaik telepítésére, elhelyezésére alkalmas helyeket, körleteket, saját csapataink hadtápbiztosítása érdekében a várható lehetőségeket értékelnünk kell.

3. Tanulmányoznunk kell a mozgósított állomány hadtápbiztosításának a lehetőségeit, az eddig ismert ellátási-biztosítási elvekben várható változások feltárásával fokozni felkészülésünket, a várható sajátos harcjeladások, a harc-, a kulcsfontosságú övezetekben létesített műszaki záruk, erődtámpontok, erődkörletek, és ezek védelmére végrehajtott ellenlökések elhárítása érdekében folytatott harctevékenységünk hadtápbiztosítására.

4. Továbbra is fontos kérdésnek kell tekintenünk a kulcsfontosságú övezetekben várható veszteségek reális megítélését, azok csökkentése lehetőségének vizsgálatát.

5. A csapat, hadművelési hadtápoknak fokozottabb gondot kell fordítani a diverziós erők támadása elhárítására való felkészülésre.

Összességében a várható elgondolás új harcjeladási elveinek megfelelő hadtápbiztosítás sajátosságai kimunkálása közvetlen feladatként jelentkezik a hadművelési és a csapathadtáp tagozatban.

Ahhoz, hogy e feladatokat a lehető legjobban tudjuk teljesíteni, nekünk hadtáp tiszteknek legalább az összefegyvernemi követelményeknek megfelelő mérvben kell ismernünk a „Haderőreform-78” terv részleteit, a várható hadművelési és harcászati irányok katonaföldrajzi-hadszintér sajátosságait.

Többek között erre hívta fel figyelmünket Stadler vörgy. elvtárs is a HM Tudományos Tanácsa 1978 szeptemberi ülésén elmondott referátumában. Véleményem szerint az MN felsőfokú oktatási intézményében célszerű lenne a hadtáp hallgatói állománya részére e témában biztosított óraszám növelése lehetőségének vizsgálata.

Az elkövetkező időszak hadtáp gyakorlati tervezése és levezetése alkalmával a „Haderőreform-78” terv részkérdései feldolgozására igen jó lehetőségek kínálkoznak, éljünk ezekkel a lehetőségekkel, szinteknek megfelelő követelmények és lehetőségek szerint.